T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/322
KARAR NO : 2024/353
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: Trafik kazası neticesinde sigortalı araçta meydana gelen hasar bedelinin, davacı sigorta şirketi tarafından davalıdan rücuan tahsili için yapılan ilamsız icra takibi sonrasında, İcrave İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesine göre açılan itirazın iptali davasının, aynı zamanda 2918 sayılı Kanun'un110. maddesi de gözetilerek ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : ... Sigorta A.Ş.
Vekili : Av. İ.B
Davalı : Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. E.N.B

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkili şirket tarafından sigortalanan 61 TE ... plaka sayılı aracın, 15/03/2023 tarihinde Trabzon il merkezinde karayolunda seyir halinde iken, yolun kaygan olması nedeniyle öndeki araca çarpmak suretiyle maddî hasarlı trafik kazası meydana geldiğini, alınan ekspertiz raporuna göre yolun kaygan olmasında karayolunun bakımından sorumlu belediyenin hizmet kusurunun bulunduğunu ve kazada %10 oranında kusurlu olduğunu, kaza nedeniyle müvekkili şirketin 17.622,43 TL tazminat ödediğini, davalı büyükşehir belediyesi aleyhine Trabzon İcra Müdürlüğünün E.2023/35472 sayılı dosyası ile ilamsız icra takibi başlatıldığını ve davalının takibe haksız şekilde itiraz edip takibin durduğunu, olayın meydana gelmesinde hizmet kusuru bulunan davalının sorumlu olduğunu ileri sürerek, itirazın iptali ile takibin devamına, %20 icra inkar tazminatının tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Trabzon Asliye Ticaret Mahkemesi 03/01/2024 tarih ve E.2023/587, K.2024/14 sayılı kararı** ile, hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idare aleyhine tam yargı davasının idari yargı yerinde açılması gerektiği gerekçesiyle, davanın yargı yolu nedeniyle reddine kesin olarak karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi 05/03/2024 tarih ve E.2024/483, K.2024/423 sayılı kararı ile, miktar bakımından kesinlik sınırının altındakı istinaf isteminin esastan reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. İlk derece mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; oto kasko sigorta poliçesi ile sigortalı araçta trafik kazası sonucu meydana gelen zararın T.T.K.nun 1472. Maddesi gereğince rücuen tazmini istemine ilişkindir.

Dosyaya gelen bilgi ve belgelerin incelenmesinden; dava konusu kazanın yolun kaygan olmasısebebiyle gerçekleştiği iddiasıyla açıldığı, davalı Belediye kamu hizmeti nedeni ile verdiği iddia olunan zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi olmayıp hizmet kusurundan dolayı açılan davaların 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. Maddesi hükmü uyarınca tam yargı davası olarak idari yargı yerinde görülerek sonuçlandırılması gerekmektedir. Bu nedenlerle, davaya bakmaya Mahkememizin yargı yeri bakımından görevli olmadığı, görev hususunun kamu düzeninden olması dolayısıyla her aşamada re'sen göz önüne alınması gerektiğinden, dava dilekçesinin yargı yerine ilişkin görevsizlik nedeniyle reddine ilişkin karar verilmesi gerekmiştir...."

3. Davacı vekili bu kez, davalı idarenin hizmet kusuru sebebiyle meydana gelen kazadan dolayı ödenen 17.622,43 TL'nin tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4 . **Trabzon İdare Mahkemesi 25/04/2024 tarih ve E.2024/377, K.2024/504 sayılıkararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...Olayda, uyuşmazlığın davacının sigortalısına yapılan tazminat ödemesinin rücuen tahsilini teminen başlattığı icra takibine yapılan itirazdan kaynaklanması karşısında sigorta hukukuna ilişkin olması ve Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen hususlardan olması nedeniyle dava ticari dava olmakla

uyuşmazlığın çözümünde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 5/1 maddesi gereğince adli yargı yerinin (Asliye Ticaret Mahkemesinin) görevli olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

...

2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir" denilmiştir.

...

Bu durumda, Trabzon Asliye Ticaret Mahkemesinin gerekçeli kararında belirtildiği üzere işbu davanın davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklanan bir tam yargı davası olduğu kabul edilse dahi, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin yukarıda aktarılan kararı dikkate alındığında, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın rücuen tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. ..."

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine,Trabzon İdare Mahkemesi tarafından idari ve adli yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun "*İcra daireleri*" başlıklı 1. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 2/7/2012-6352/1 md.)
Her asliye mahkemesinin yargı çevresinde yeteri kadar icra dairesi bulunur"

7. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun *"İlamsız takip"* başlıklı Üçüncü Bap, 42-49. maddelerinde takip yöntemleri gösterilmiş; "*Takip talebi ve muhtevası"* başlıklı 58. maddesinde, takip talebinin icra dairesine yazı ile veya sözlü olarak veya elektronik ortamda yapılacağına işaret edilmiş, "*Ödeme emri ve muhtevası*" başlıklı 60. maddesine göre, takip talebi üzerine icra müdürünce ödeme emri düzenleneceği belirtilmiş,Kanun'un 62-65. maddelerinde itiraza ilişkin hükümlere yer verilmiş, 66. maddesinde, süresi içinde yapılan itirazın takibi durduracağı kurala bağlanmıştır.

8. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun "*Para borcu ve teminat için takip*" başlıklı 42. maddesi şöyledir:

"Bir paranın ödenmesine veya bir teminatın verilmesine dair olan cebri icralar takip talebiyle başlar ve haciz yoliyle veya rehnin paraya çevrilmesi yahut iflas suretiyle cereyan eder.
(Ek fıkra: 2/7/2012-6352/8 md.) Yabancı devlet aleyhine ilamsız takip yoluna başvurulamaz.
(Ek fıkra: 15/8/2017-KHK-694/8 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/8 md.) İdari yargının görev alanına giren konularda ilamsız takip yoluna başvurulamaz."

9. 2004 sayılı Kanun'un "*a) İtirazın iptali*" başlıklı67. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/2/1965-538/37 md.)
(Değişik birinci fıkra: 17/7/2003-4949/15 md.) Takip talebine itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak, genel hükümler dairesinde alacağının varlığını ispat suretiyle itirazın iptalini dava edebilir.
(Değişik: 9/11/1988-3494/1 md.) Bu davada borçlunun itirazının haksızlığına karar verilirse borçlu; takibinde haksız ve kötü niyetli görülürse alacaklı; diğer tarafın talebi üzerine iki tarafın durumuna, davanın ve hükmolunan şeyin tahammülüne göre, red veya hükmolunan meblağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere, uygun bir tazminatla mahkum edilir.
İtiraz eden veli, vasi veya mirasçı ise, borçlu hakkında tazminat hükmolunması kötü niyetin sübutuna bağlıdır.
(Mülga dördüncü fıkra: 17/7/2003-4949/103 md.)
Birinci fıkrada yazılı itirazın iptali süresini geçiren alacaklının umumi hükümler dairesinde alacağını dava etmek hakkı saklıdır.
(Ek fıkra: 2/7/2012-6352/11 md.) Bu Kanunda öngörülen icra inkar tazminatı, kötü niyet tazminatı ve

benzeri tazminatların tespitinde, takip talebi veya davadaki talep esas alınır."

10. 2918 sayılı Karayolları ve Trafik Kanunu'nun *"Görevli ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)
İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.
Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."

11. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (b) bentleri şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:
a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,
b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, ..."

B. Yargı Kararı

12. 2918 sayılı Kanun'un 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir:

"*... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir*..." (26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN,'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesine göre olumsuz görev uyuşmazlığı bulunduğunun ileri sürülebilmesi için davanın *"tarafları, konusu ve sebebinin aynı"* olması koşulunun öngörüldüğü, buna göre; adli yargı yerinde aynı somut

olay nedeniyle borçlunun itirazının iptali ile icra inkar tazminatına hükmedilmesi istemiyle; buna karşılık idari yargı yerinde tam yargı (rücuan tazminat) davası açılmış ise de; ikinci davanın, ilk davada verilen karar doğrultusunda oluşturulduğu ve *"itirazın iptali ile icra inkar tazminatına hükmedilmesi*" istemi yönünden görev uyuşmazlığının doğduğu kanaatine varıldığından ve sonuçta davacı vekilinin başvurusu üzerine Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilenYargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava,davalı idarenin sorumluluk sahasındaki yolda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası sebebiyle oluşan hasar bedelinin rücuan tahsili amacıyla yürütülen icra takibine yapılan itirazın iptali ile icra inkar tazminatına hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

16. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, itiraz nedeniyle takibin durması üzerine alacaklıya, itirazın iptali için 2004 sayılı Kanun'da iki yola başvurma olanağı tanınmış olup, bunlardan birincisi 67. maddeye göre mahkemeye başvurmak, ikincisi ise 68, ek 68/a ve ek 68/b maddelerine göre tetkik merciinden itirazın kaldırılmasını istemektir. İncelenen uyuşmazlıkta alacaklı konumundaki davacı tarafından, 67. maddeye göre mahkemeye başvurmak suretiyle itirazın iptali davası açılmıştır.

17. Yukarıda hükmü yazılı 67. maddeden, sözü edilen mahkeme ile icra dairesinin bulunduğu yargı çevresi bakımından bağlı olduğu asliye mahkemesinin anlaşılması ve takip hukukuna özgü bulunan itirazın iptali davasının adli yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

18. Bu duruma göre, İcra ve İflas Kanunu'nun değişik 67. maddesine göre açılan itirazın iptali davasının görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır. Kaldı ki davanın idarenin hizmet kusuru sonucu oluşan trafik kazasından kaynaklanan rücuan tazminat davası olarak kabulü halinde de, Uyuşmazlık Mahkemesinin yerleşik içtihatları gereği 2918 sayılı Kanun uyarınca açılan her türlü sorumluluk davalarında adli yargı görevlidir.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Trabzon Asliye Ticaret Mahkemesinin 03/01/2024 tarih ve E.2023/587, K.2024/14 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Trabzon Asliye Ticaret Mahkemesinin 03/01/2024 tarih ve E.2023/587, K.2024/14 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN